

OPERATIIVINEN SOPIMUS 2017

Sivistystoimiala

Palvelualue: Perusopetus

Sopimuksen tarkoitus:

- 1.1 Operatiivinen sopimus on kasvatus- ja opetuslautakunnan ja toimialan välinen sopimus perusopetuspalveluista. Operatiivinen sopimus sisältää palvelualueen keskeiset toiminnalliset tavoitteet, tavoitteiden toteutumista kuvaavat mittarit, työvoiman käytön ja laatutavoitteet mittareineen.

2 Lähtökohdat

2.1 Lyhyt kuvaus toiminnasta

Perusopetus tukee oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuulliseen yhteiskunnan jäsenyyteen. Se luo perustan oppilaan laajan yleissivistyksen muodostumiselle, vahvistaa oppimaan oppimista ja edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen. Perusopetus edistää kulttuurien sekä aatteellisten, maailmankatsomuksellisten ja uskonnollisten perinteiden sekä länsimaisen humanismin perinteen tuntemista ja ymmärtämistä. Elämän, toisten ihmisten ja luonnon kunnioittamisen rinnalla korostetaan ihmisarvon loukkaamattomuutta, ihmisoikeuksien kunnioittamista ja suomalaisen yhteiskunnan demokraattisia arvoja, kuten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Sivistykseen kuuluu myös yhteistyö ja vastuullisuus, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, kasvu hyviin tapoihin sekä kestävän kehityksen edistäminen.

Suomenkielisen perusopetuksen kouluja on 31. Niissä on oppilaita yhteensä 11914. Palvelualueella toimii kolme yhteistyöaluetta. Pitkään jatkunut oppilaiden määrän väheneminen on pysähtynyt ja oppilasmäärä on kääntynyt sekä alakouluissa että yläkouluissa kasvuun. Perusopetuksen oppilaista 1523 eli noin 12 % on vieraskielisiä (maahanmuuttajataustaisia). Opetettavia maahanmuuttajan äidinkieliä on 24. Noin 11 % oppilasta tarvitsee erityistä tukea opinnoissaan (1355). Turun perusopetuksessa on erikoisluokkatoimintaa mm. kielissä, matematiikassa, liikunnassa, musiikissa ja kuvataiteessa. Erikoisluokilla on oppilaita 1923, mikä on noin 15 % perusopetuksen oppilaista. Ulkokuntalaisia oppilaita on 472 (3,8 %).

2.2 Toimintaympäristön muutostekijät

Oppilasmäärä on kasvussa alakouluissa. Samoin vieraskielisten oppilaiden määrä kasvaa. Oppilasmäärien kasvu keskittyy tietyille alueille, etenkin Hirvensaloon ja Yli-Maariaan. Vieraskielisten oppilaiden määrä on kasvanut etenkin turvapaikanhakijoiden vuoksi. Valmistavaa opetusta tarvitaan aiempia vuosia enemmän ja samoin myös muuta oppimisen tukea valmistavan opetuksen oppilaiden siirtyessä perusopetukseen.

Perusopetuksessa otettiin käyttöön uusi opetussuunnitelma 1.8.2016. Vuosiluokilla 1-6 se astui voimaan kokonaisuudessaan, Vuosiluokat 7-9 siirtyivät siihen yleisten linjausten ja toimintakulttuurin osalta myös 1.8. 2016, mutta tuntijaon ja oppiainesisältöjen sekä arvioinnin osalta siihen siirrytään 1.8.2017 alkaen portaittain niin, että aloittavat 7. luokat ottavat sen vuosittain käyttöön kokonaisuudessaan.

Uuden opetussuunnitelman mukaisesti B1-ruotsi alkaa jo 6. luokalta aiemman 7. luokan asemesta. Tämä merkitsee, että ko. oppiainetta opiskellaan yhteensä 33 % enemmän kolmen lukuvuoden ajan, kun vanhaa ja uutta suunnitelmaa opetetaan rinnakkain. Siirtymävaiheen järjestelyinä lukuvuonna 2016 – 2017 yhteiskuntaoppia opetetaan 6. luokalla 2 vvh yhden asemesta. Uskontoa opetetaan 5. luokalla vain 1 vvh kahden asemesta ja ympäristöopin sijaan opetetaan vielä yksi vuosi biologia/maantietoa ja fyysikkaa 6. luokalla. Lukuvuonna 2017 – 2018 englantia opetetaan 7. luokalla 3 vvh kahden asemesta niin ikään siirtymävaiheen järjestelyinä.

Opetussuunnitelma korostaa koulua oppivana yhteisönä. Ns. laaja-alaisella osamisella, yhdessä tekemisellä ja osallisuudella on suuri merkitys, samoin omien tavoitteiden asettamisella, onnistumisen kokemuksilla, oman työn arvioinnilla ja fyysisellä aktiivisuudella. Oppimisympäristöjä laajennetaan ulos luokkahuoneesta. Tieto- ja viestintäteknikkaa käytetään edistämään vuorovaikutusta sekä työskentelyn moniaistisuutta ja monikanavaisuutta. Opetusta eheytetään ja käyttöön otetaan ns. monialaiset oppimiskokonaisuudet. Kulttuurisesti muuntuvassa koulussa paikallinen ja globaali limittyvät. Kielitietoisuus merkitsee, että jokainen aikuinen on kielellinen malli ja myös opettamansa oppiaineen kielen opettaja.

Toimintaympäristön suurimpia haasteita on koulurakennusten kunto. Talous on entistä tiukempaa erillisvaltionavustusten pienentyttyä. Opetus- ja kulttuuriministeriö on lakkauttanut perusopetusryhmien pienentämiseen kohdistamansa valtionavustuksen ja pienentänyt tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin kohdistettavaa valtionavustusta. Tämä aiheuttaa sen, että opetusryhmien koko kasvaa ja oppilaiden tukemiseen ja tasa-arvoisten mahdollisuuksien luomiseen varattu resurssi pienenee. Samaan aikaan tuen tarve lisääntyy, mikä näkyy esim. tehostettua tukea tarvitsevien oppilaiden määrän lisääntymisenä. Myös kerhotoimintaan saatiin lukuvuodeksi 2016-2017 vähemmän hankerahoitusta. Liikkuva koulu – hanke kehittää oppilaiden arkiliikuntaa ja kehittää kolmannen sektorin toimijoiden mahdollisuuksia toimia kouluillaitpäivätoiminnan tarjoajina. Tämä hankerahoitus on poikkeuksellisen tuntuva, mutta sen kesto on vain yksi lukuvuosi.

3.1 Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet

Perusopetuksen yhteisiksi kehittämistavoitteiksi lukuvuonna 2016–2017 on asetettu:

- Uuden opetussuunnitelman mukaisen toimintakulttuurin laadukas käyttöönotto
- Koulun omat kehittämis- ja arviointikohteet
- Seuranta: tammikuussa 2017 toteutetaan perusopetuksen laadunarviointikyselystä Oppilaan arki -kokonaisuus. Kevään vesopäivänä arvioidaan tavoitteen onnistumista mm. kyselyn tulosten pohjalta.

3 Taloudelliset tavoitteet

2.1 Määrärahat

1.000 €	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017
Tulot	12.846	8.499	6.987
Menot	114.253	114.785	114.305
Netto	-101.407	-106.285	-107.318
Muutos-%	%	4,8 %	1,0 %

4 Resurssien käyttö

3.1 Työvoiman käyttö

	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017
Htv	1250	1250	1235
Palkat ja palkkiot			
Sijaistus %	69,50	52	52
Sairauspoissaolo%	3,20	3,0	3,0

3.2 Tilojen ja alueiden käyttö

	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017
Tilat yhteensä (m ²)	153 617	147 235	148 797
Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat (m ²)			
Muut tilat (m)			
Alueet yhteensä (ha)			
Sisäinen vuokra yhteensä (€)	22 432 340	24 080 378	24 223 695
Lisätietoja:			

5 Toiminnalliset tavoitteet

4.1 Operatiiviset tavoitteet

Strategiasta johdetut tavoitteet

Strategisen sopimuksen tavoite	Linjauksen tunnus/ alatavoite	Palvelualueen projekti, hanke tai toimenpide	Salkunhallinnassa mukana (K/E)	Toteuma 2016	TAE 2017	Mittarin seuranta- väli	Vastuu (tulosalue/ yksikkö)
Lisätään tuottavuutta tekemällä ehkäisevästä työstä kaiken toiminnan kivijalka	2.1.2.	Varhainen puuttuminen, kolmiportaisen tuen tehokas käyttö, osallistaminen, toimintatapojen kehittäminen, moniammatillinen työ, kodin ja koulun yhteistyö, puheeksi ottaminen, kiusaamisen vastainen toiminta, yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän toiminta hyvinvoinnin lisäämiseksi		Viimeisin mittaustulos laadunarvioinnissa 2015: Rehtorit: 2,26 Opettajat 2,41 (asteikko 1-4)	Laadunarviointi 2017: Rehtorit: 2,5 Opettajat 2,5 (asteikko 1-4)	2 vuotta	Palvelu- aluejohtaja, erityispalvelu- päällikkö, rehtori, ope- tushenkilöstö, oppilashuolto- henkilöstö

Henkilöstön osaaminen pidetään kehityksen kärjessä systemaattisella osaamisen johtamisella ja laajaan verkostoitumiseen kannustamalla	2.2.1.	Osaamisprofiilit, kehityskeskustelut, Vertaisoppiminen, koulu oppivana yhteisönä, pedagogiset iltapäivät, koulutuksessa opitun jakaminen työyhteisölle	Majakka-verkosto NPDL Osaava TOP-keskusten hankkeet	Kunta-10 2014: Kehityskeskustelujen käyminen, yksilö- tai ryhmäkehityskeskustelu 81 %, jolloin käsiteltiin kehittymismahdollisuuksia 63,4 % Täydennyskoulutuksen koki riittäväksi 57,1 %	Tavoite: Kehityskeskustelut 95 %, osaamisen käsittely 95 % Koulutuksen riittävyys 95% Laadunarviointi 2017: koulumme on oppiva yhteisö 2,7/4		
Uusien digitaalisten toimintaympäristöjen omaksuminen Turun seudulla monipuoliset sivistyspalvelut saadaan esteettömästi kaikkien ulottuville hyödyntämällä uuden teknologian tarjoamia mahdollisuuksia ja alueellista yhteistyötä	2.2.2 (2.2.1.) (3.2.3.)	Luodaan malli henkilökohtaisten päätelaitteiden hankintaan kaikille oppilaille 4.-9.luokilla. Tuetaan oppimisympäristöjen kehittämistä projekteilla, opettajien koulutuksella ja vertaistuella. TOP-keskuksen koulutukset	TOP-keskusten hankkeet, NPDL	Päätelaitteiden hankintaa valmistellaan. Opetussuunnitelma linjaa toimintaa Osallistutaan toimialan TVT-strategian laatimiseen. Siinä kuvataan mm. mittari TVT-osaamiselle Laaja koulutustarjonta Vertaistukimalli toimii	Henkilökohtaiset päätelaitteet kaikilla 4. ja 7.-luokkalaisilla Kaikki opettajat käyttävät TVT-laitteita opetuksen tukena TVT-strategian mukainen mittari käytössä		Kaupunginvaltuusto, It-palvelut, TOP-keskus, palvelualuejohtaja, rehtorit opetushenkilöstö
Vieraskielisen väestön suomen ja ruotsin kielen taidon kehittymistä ja suomalaisen yhteiskunnan tuntemusta tuetaan riittävällä koulutustarjonnalla	2.2.3.	Laadukas monikulttuurinen opetus, johon varattu riittävä henkilöstöressurssi Kielitietoisuus, suvaitsevaisuus ja globaali lähestymistapa keskeisinä periaatteina opetuksessa		Uuden opetussuunnitelman linjaukset otettu käyttöön Valtakunnallinen ja paikallinen koulutustarjonta opettajille monipuolista	Monikulttuurisen opetuksen pedagogista tasoa pidetään yllä valtakunnallisella ja paikallisella täydennyskoulutuksella ja pyritään löytämään tehtäviin kelpoiset opettajat		Toimialajohtaja, palvelualuejohtaja, monikulttuurisen opetuksen suunnittelija, rehtorit, opetushenkilöstö

Palveluverkon tarkastelu	2.2.6 (2.2.2) (2.2.8)	Valmistellaan seuraava palveluverkkoselvitys vuoden vaihteessa 2017/2018		Palveluverkko vakiintunut. Kiinamylyn koulun osalta tarvitaan toimenpiteitä.	Kiinamylyn koulun tilakysymykset ratkaistu.		Toimialajohtaja, palvelualuejohtaja, Kiinteistöliikelaitos
Osallisuutta lisätään ottamalla se osaksi suunnittelua, toteuttamista ja päätöksentekoa	2.3.5.	Opetussuunnitelman mukainen toiminta. Oppilaat ja huoltajat osallistuvat koulunkäyntiä koskevien asioiden käsittelyyn. Työyksiköissä jaettu johtajuus ja avoimuus. Laadukas oppilaskuntatoiminta, Lasten Parlamentti ja Nuorisovaltuusto		Linjaukset opetussuunnitelmassa valmiit. Laadunarvioinnin tulos (asteikko 1-4) keväältä 2015: Koulumme toimintakulttuuri on avoin, vuorovaikutteinen sekä oppilaiden ja heidän huoltajiensa osallistumista kannustava 2,84	Laadunarvioinnin 2017 arvo 3,0	2 vuotta	Esimiehet, opetushenkilöstö, osallisuuden koordinaattorit

Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen: Terveiden elämäntapojen edistäminen	2.3.3. (2.3.1) (2.2.8)	<p>Oppilaiden koulupäivän aikaista liikuntaa kannustetaan ja tuetaan aktiivisin keinoin.</p> <p>Kerhotoiminnalla sekä aamu- ja iltapäivätoiminnalla edistetään pysyvien harrastuspolkujen syntymistä.</p> <p>Koulupäivän rakennetta ja kouluympäristöä kehitetään liikkumista tukevaksi.</p> <p>Kouluympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta huolehditaan.</p> <p>Turun liikkuva koulu- hanke toteutetaan yhteistyössä vapaa-aikatoimialan kanssa. Lasten ja nuorten liikkumisen tavoitteena on 2 h/päivä.</p> <p>Kannustetaan kolmannen sektorin toimijoita yhteistyöhön koulupäivän ja iltapäivien liikunnallistamisessa.</p> <p>Terveelliseen ruokaan ja sokerin käytön vähentämiseen panostetaan.</p>	<p>Kerhotoimintaa tuetaan OPH:n rahoituksella.</p> <p>Liikkuva koulu – hanke.</p>	Liikkuva koulu – hankkeessa alkutilanteen mittausta ja vaikutusten seuranta yliopistoyhteistyönä.	Liikkuva koulu – hankkeen arviointitulokset osoittavat liikunnallisen ja terveyden elämäntavan lisääntyneen.	1 vuosi	Rehtorit, opetushenkilöstö, hankekoordinaattorit, Vapaa-aikatoimiala, 3. sektori
Osaava- ja oppiva kaupunkilainen: Vanhemmuuden tuki	2.2.8 (2.2.5)	Kasvatuskumppanuus, huoltajan osallisuuden lisääminen, kodin ja koulun yhteistyön muotojen kehittäminen, huoltajien vertaistuki, vanhempainryhmät, yhteistyö 3. sektorin kanssa.		Opetussuunnitelmasa on linjattu toimintatavat, yläkoulujen opettajille on järjestetty luokanohjaajakoulutus	Laadunarviointi 2017: tulos 2,5/4	2 vuotta	Palvelu-aluejohtaja, erityispalvelupäällikkö, rehtorit, opetus- ja oppilas-huoltohenkilöstö

Terve- ja hyvinvoiva kaupunkilainen: Yksinäisyyden ja ulkopuolisuuden vähentäminen	2.1.2. (2.2.3.)	Vieraskielisten oppilaiden tukeminen, kiusaamisen vastainen toimintamalli ja sen mukaiset toimenpiteet. Uusien oppilaiden ryhmäyttäminen opintojen alussa. Yhteisölliset oppimistavat, kummioppilastoiminta, tukioppilastoiminta, kerhotoiminta. Koulun yhteisöllisen oppilashuolto-ryhmän luomat toimintamallit.		Lähtötilanne koulujen yhteisöllisten oppilashuolto-ryhmien selvitettävissä kiusaamiskyselyillä, laajoissa terveystarkastuksissa ja sosiometrisillä mittauksilla, ei käytettävissä yhteenvetotietoa	Yhteisölliset oppilashuolto-ryhmät ovat kiinnittäneet yksinäisyyden vähentämiseen aktiivista huomiota	1 vuosi	Koulujen yhteisölliset oppilashuolto-ryhmät, opetus- ja oppilashuoltohenkilöstö
Vaikuttava ja uudistuva kaupunki: Tietojohtamisen kehittäminen	2.2.2.	Tietojärjestelmien tehokas käyttö resursoinnin ja toiminnan kehittämisen pohjana. Tietovaraston hyödyntäminen.	KuTi-hanke	Tietovarasto on esitelty palvelualuejohtajille ja rehtoreille. Kehittäminen käynnissä	Tietovarastoa hyödynnetään päivittäistyöskentelyssä.		Konsernihallinto, projektihenkilöstö, palvelualuejohtaja, Siton hallinto, rehtorit
Lisätietoja:							

Muut tavoitteet

Tavoitteen peruste (uudistamisohjelma, muu)	Palvelualueen tavoite (=toimenpide, projekti, hanke, muu)	Salkunhallinnassa mukana (K/E)	Toteuma 2016	TAE 2017	Mittarin seuranta-väli	Vastuu (tulosalue/yksikkö)
Lisätietoja:						

6 Henkilöstön hyvinvointi ja työelämän laatu

5.1 Kaupungin yhteiset tavoitteet

Henkilöstöohjelman painopistealue	Toimialan tavoite TAE 2017	Palvelualueen tavoite TAE 2017
Turussa jokaisen tulee voida kokea, että työ lisää hyvinvointia	Sivistystoimialan sairauspoissaolon (%) aleneminen edellisiin vuosiin verrattuna	Sivistystoimialan sairauspoissaolon (%) aleneminen edellisiin vuosiin verrattuna
Aktiivinen osaamisen ennakointi	Alkaneiden työkyvyttömyyseläkkeiden määrä alhainen	Alkaneiden työkyvyttömyyseläkkeiden määrä
Turku on vetovoimainen työnantaja	Sivistystoimialan HTV-tavoite asetetaan sopimuksen kohdassa "Resurssien käyttö" ja on 3610	Sivistystoimialan HTV-tavoite asetetaan sopimuksen kohdassa "Resurssien käyttö" ja on 3610

5.2 Toimialoittain/palvelualueittain seurattavat (taulukko poistetaan, mikäli toimialalla ei ole Kunta 10 –palvelualuekohtaista seuranta)

Kunta 10- mittarit, tulokset joka toinen vuosi	Toteutuminen 2012	Toteutuminen 2014	Palvelualueen tavoite TAE 2017
Työnantajan suositteleminen (suosittelee %)	69,2	68,8	69,50
Päätöksenteon oikeudenmukaisuus	3,18	3,18	3,20
Kehityskeskustelujen käyminen (kyllä %)	69,2	62,9	75 (kev.-16 96% SAP)
Työpaikan ilmapiiri	3,85	3,85	3,90

7 Tunnusluvut

6.1 Tavoitteelliset tunnusluvut

Tunnusluku	Tyyppi	TOT 2015	TAM 2016	Arvio 2016 toteutumasta	TAE 2017	Seuranta- väli
Oppilasmäärä esiopetus koulussa	V	65	65			
Oppilasmäärä luokat 1-9	V	11914	12100			
Oppilasmäärä joustava perusopetus Jopo	V	25	30			
Erityisen tuen oppilaat, yleinen oppivelvollisuus	V	860	860			
Erityisen tuen oppilaat, pidennetty oppivelvollisuus, vaikeimmin vammaiset	V	34	34	33	34	1 vuosi
Erityisen tuen oppilaat, pidennetty oppivelvollisuus, muut kuin vaikeimmin vammaiset	V	490	480			
Tehostetun tuen oppilaat	V	1221	1220			
Vieraskieliset oppilaat	V	1640	1650			

Perusopetukseen valmistavan opetuksen (valmo) oppilaat	V	190	190			
Kuljetusetuuden saavat oppilaat	K/T	2500	2500			
Perusopetuksen jälkeen sijoittuneet	L/V	99,4 %	99,5 %			
Kustannukset €/oppilas	T/T	7980	7960			

Tarkat oppilasmäärät saatavissa vasta 20.9.2016 laskentapäivänä.

Tunnusluvun tyyppi:

V= Volyymi

K/T= Kysyntä/tarve

L/V=Laatu/vaikutavuus

S/P=Saataavuus/peittävyys

T/T=Tuottavuus/taloudellisuus